

„ECVET“ elementų taikymo Lietuvos profesinio mokymo institucijose situacijos analizė

Turiny

1. Įžanga.....	3
2. „ECVET“ elementų taikymo principai.....	3
3. „ECVET“ elementų taikymas Lietuvoje.....	6
4. Rekomendacijos.....	16

I. Įžanga

2009 m. siekdama pagerinti mobilumo ir mokymosi visą gyvenimą kokybę, Europos Komisija paskatino sukurti Europos profesinio mokymo kreditų sistemą (European Credit System for Vocational Education and Training (ECVET)). Nuo tada „ECVET“ sistema palaipsniui diegiama Europos Sąjungos (ES) šalyse narėse. 2014 m. Lietuvoje buvo suburta nacionalinių „ECVET“ ekspertų komanda, kurios tikslai yra skatinti ir plėtoti „ECVET“ sistemos pritaikomumą ir naudojimą Lietuvoje; įgyvendinti Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijas dėl Europos kreditų sistemos profesinio mokymo srityje sukūrimo; skatinti kurti ir naudoti „ECVET“ kaip mokymosi visą gyvenimą principą, kuris yra strategijos „Europa 2020“ dalis pažangiam, tvariam ir integraciniam augimui.

Praėjus penkiems metams, siekiama atlikti penkių metų „ECVET“ elementų diegimo mobilumo projektuose ir mokymosi visą gyvenimą kontekste analizę ir įvertinti pasiekimus.

Analizės tikslas yra apibūdinti pagrindinius „ECVET“ elementus bei profesinio mokymo reformos Lietuvoje kontekstą, įvedus modulinį profesinį mokymą ir „ECVET“ sistemą. Pagrindiniai ECVET principai buvo įgyvendinti Lietuvoje ne tik skatinti tarptautinį besimokančiųjų mobilumą, bet ir kaip priemonė modernizuoti nacionalinę profesinio mokymo sistemą.

II. „ECVET“ elementų taikymo principai

Europos profesinio mokymo kreditų sistema yra kreditų kaupimo ir perkėlimo į profesinį mokymą sistema, įdiegta 2009 m Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija. Šia Rekomendacija ES valstybės narės raginamos sudaryti reikiamas sąlygas ir priimti tinkamas priemonės, kad nuo 2012 m. laikantis nacionalinių įstatymų ir praktikos „ECVET“ turėtų būti palaipsniui taikoma profesinio mokymo kvalifikacijai visais Europos kvalifikacijų sandaros (EKS) lygiais.

„ECVET“ buvo sukurta kaip Kopenhagos proceso dalis, siekiant sustiprinti ES valstybių narių bendradarbiavimą profesinio mokymo srityje. „ECVET“ susijęs su mokymosi rezultatais, kompetencijomis, kvalifikacija. Jis susijęs su švietimu, profesiniu mobilumu ir visą gyvenimą trunkančiu mokymusi. „ECVET“ ypač susijęs su Europos kokybės sistema, taip pat su kitomis ES politikos priemonėmis: Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistema profesiniame mokyme (EQAVET), neformaliojo švietimo ir savaiminio švietimo įteisinimu, Europass dokumentų aplanku, kuriame įrašomi pasiekiami mokymosi rezultatai, taip pat Europos kreditų perkėlimo ir Aukštojo mokslo sistemoje naudojama kaupimo sistema (ECTS).

Mokymosi rezultatai apibūdina tai, ką žmogus žino ir geba atlikti. Remiantis „ECVET“ rekomendacija, mokymosi rezultatai turėtų būti grupuojami į vienetus. Mokymosi pasiekimų vienetai yra kvalifikacijos dalys, kurie gali būti atskirai vertinami ir tvirtinami.

Tokiu būdu „ECVET“ rekomendacija kviečia ES valstybes nares vykdyti modulinį mokymą, nes tai leidžia besimokančiajam kaupti pasiektų mokymosi rezultatų vienetus skirtingu laiku ir skirtingose vietose, ir pritaikyti (perkelti) vienetus į skirtingas mokymosi programas. Tai taip pat palaiko mokymosi rezultatų, įgytų neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu, įteisinimą. Nepaisant šių teigiamų aspektų, reikėtų pažymėti, kad modulinis mokymas koks numatytas „ECVET“ nebuvo vienbalsiai priimtas visose valstybėse narėse. Ekspertai ir suinteresuotosios šalys ypač kritikuoja tai, kad mokymosi proceso padalijimas į mažesnes, aiškias dalis prieštarauja „pašaukimui“ ir profesiniam išsilavinimui. Ši „ECVET“ rekomendacija taip pat pabrėžia partnerysčių ir institucinių tinklų svarbą, ji skirta paremti užsienyje įgytų kreditų perkėlimą, palaiko besimokančiųjų tarptautinį mobilumą. Bendradarbiavimas yra palaikomas trimis „ECVET“ sistemos elementais: tarpusavio supratimo memorandumas, mokymosi susitarimas ir asmeninis įrašas.

Ką reiškia įgyvendinti „ECVET“ nacionaliniame kontekste? Atskaitos taškas atsakant į klausimą „ką tai reiškia įgyvendinti „ECVET“ yra „ECVET“ Rekomendacijos tekste, kuriame rekomenduojama valstybėms narėms „Skatinti Europos profesinio mokymo kreditų sistemą“ („ECVET“), kaip nustatyta I ir II prieduose, visais „EKS“ lygiais, atsižvelgiant į profesinio mokymo kvalifikacijas, siekiant palengvinti tarpvalstybinį mobilumą ir mokymosi rezultatų pripažinimą profesinio švietimo ir mokymo srityje bei mokymosi be sienų visą gyvenimą srityje; sudaryti reikiamas sąlygas ir imtis priemonių, kad remiantis nacionaliniais įstatymais ir praktika, bandymais ir testavimais būtų laipsniškai pritaikyti „ECVET“ elementai ir naudojamas mokymosi rezultatų perkėlimas ir pripažinimas.

Rekomendacijos I priede pateikti šie terminai: kvalifikacijos, mokymosi rezultatai, mokymosi rezultatų vienetas, mokymosi kreditas, kompetentinga institucija, mokymosi rezultatų vertinimas, mokymosi rezultatų pripažinimas, „ECVET“ taškai.

Rekomendacijos II priede aprašyti principai ir techniniai aspektai teigiantys, kad „ECVET“ yra techninė perdavimo, pripažinimo ir, kur tinkama, asmenų mokymosi rezultatų kaupimo sistema, siekiant įgyti kvalifikaciją“.

Žvelgiant iš nacionalinės perspektyvos, negalima vienareikšmiškai teigti, kad „ECVET“ pilnai įdiegta. Pagrindinė priežastis yra ta, kad neaišku, ar visi minėti dalykai, priemonės (mokymosi rezultatų vienetai, „ECVET“ taškai, perkėlimas ir kaupimas ir kt.) arba tiesiog kai kurie iš jų turi būti kvalifikacijos dalis. Taip pat neaišku, ar valstybės narės turėtų sutelkti dėmesį į mokinių

mobilumą arba sisteminius sprendimus, skirtus pagerinti visą gyvenimą trunkantį mokymąsi. Dėl to, kad ES dokumentuose nėra aiškiai ir vienbalsiai apibrėžtos „ECVET“ ribos, ES valstybės narės „ECVET“ įgyvendinimą aiškina skirtingai.

Vieni „ECVET“ supranta tik kaip tarptautinę mokinių mobilumo priemonę, kiti susieja „ECVET“ įgyvendinimą su sisteminiemis profesinio mokymo reformomis mokymuisi visą gyvenimą.

Atsižvelgiant į minėtą „ECVET“ rekomendaciją, „ECVET“ pritaikymas profesinio mokymo kvalifikacijai turėtų būti vertinami iš trijų tarpusavyje susijusių perspektyvų:

- 1) profesinio mokymo kokybės reikalavimai yra išreikšti kaip mokymosi rezultatai ir mokymosi rezultatai yra suskirstyti į vienetus, kuriems yra paskirti „ECVET“ taškai,
- 2) kvalifikacijos įgijimo būdai, įskaitant kreditų suteikimo tvarką, kaupimas ir perdavimas bei savaiminio ir neformaliojo mokymosi įteisinimas,
- 3) parama tarptautiniam mokinių mobilumui įgyvendinant tarptautines švietimo ir mokymo įstaigų, naudojančių tarpusavio supratimo memorandumus, partnerystes.

Kitai tariant, galima teigti, kad „ECVET“ sistema nacionaliniu mastu įgyvendinama tik tada, kai priemonės susijusios su šiomis trimis sritimis įtrauktos į nacionalinę kvalifikacijų sistemą. Toliau parodoma kaip šios trys „ECVET“ priemonės buvo pritaikytos oficialiai profesinio mokymo sistemai Lietuvoje.

„ECVET“ taškai yra labiausiai ginčytinas „ECVET“ elementas, tuo pačiu jie rekomendacijoje pateikiami kaip svarbus visos sistemos elementas. Taigi verta atsakyti į klausimą, ar „ECVET“ taškai turi būti priimti, kad galėtumėte tvirtinti, kad „ECVET“ buvo įdiegta nacionalinėje sistemoje.

Svarbus pastebėjimas yra tas, kad „ECVET“ sistemoje kreditai (vertinamas mokymasis), ne taškai, kaupiami ir pervedami. Pagrindinio „ECVET“ tikslo, t. y. palengvinti kredito kaupimą ir perkėlimą, „ECVET“ taškai neatlieka. Jie turėtų atlikti tik papildomą vaidmenį, todėl neturėtų sudaryti šios sistemos esmės. Panašus aiškinimas yra ir Europos Komisijos pranešime profesinio mokymo programų rengėjams bei jas įgyvendinančioms institucijoms.

„ECVET“ vertinimo ataskaita: „Mokymosi rezultatai išreiškiami kreditais. Taškai daugeliui profesinio mokymo programų pasirodė per sunkūs arba nepakankamai naudingi. Taigi kreditų taškai atrodo kaip antriniai ir ribinis „ECVET“ diegimo elementas“ (Europos Komisija, 2014 m.). „ECVET“ išorinio vertinimo ataskaitoje rašoma: „ECVET“ įgyvendinimas turėtų sutelkti

dėmesį į kreditus, kaip į įvertintus mokymosi rezultatus ir mokymosi rezultatų vienetus ir visoms suinteresuotosioms šalims turėtų būti paaiškinta, kad kreditų taškai yra papildomi ir antrinis „ECVET“ elementas, o ne pagrindinis dėmesys“.

Dėl šių priežasčių „ECVET“ taškai nėra privaloma priemonė tvirtinant, kad „ECVET“ sistema įdiegta nacionaliniame lygmenyje.

III. „ECVET“ elementų taikymas Lietuvoje

„ECVET“ įgyvendinimo procesas buvo prasidėjęs daugelyje ES valstybių narių jau 2014m., tačiau tik kelios aiškiai deklaravo kad jie pradėjo jį taikyti (Cedefop 2013; 2014). Lietuva yra pavyzdys. „ECVET“ pavadinimas nėra minimas oficialiuose Lietuvos dokumentuose matyt todėl, kad Lietuvos politikos formuotojai ir ekspertai nėra tikri, kaip interpretuoti frazę „taikant ECVET“, kalbant apie profesinio mokymo kvalifikaciją ir nesiryžtama pripažinti, kad Lietuva įgyvendino tai formaliojo švietimo sistemoje. Dėl šių priežasčių tai nėra plačiai pripažįstama ES tokiu lygiu, kad Lietuvos profesinio mokymo reforma įgyvendino „ECVET“ principus, bent jau reguliavimo lygmeniu.

Pateikiant „ECVET“ įgyvendinimo analizę Lietuvoje, plačiau traktuojamas supratimas apie „ECVET“ įgyvendinimą nacionalinėje kvalifikacijų sistemoje, bandoma atsakyti į klausimus: ką reiškia įgyvendinti „ECVET“ nacionaliniame kontekste; kokios sąlygos turi būti įgyvendintos norint tvirtinti, kad mokymo įstaiga įdiegė „ECVET“.

Remiantis rekomendacija, „ECVET“ sistemos taškai (Lietuvoje kreditai) turėtų būti skiriami dviem etapais. Pirma, kreditų priskyrimas visai kvalifikacijai yra atliekamas pagal mokymosi proceso trukmės kriterijų tam tikrai kvalifikacijai. „ECVET“ kreditų priskyrimas atskirtiems mokymosi rezultatų vienetams kvalifikacijoje atliekamas nustatant santykinį šių vienetų svorį. Rekomendacijoje nurodoma, kad galima nustatyti santykinį vienetų svorį pagal šiuos kriterijus, naudojamus atskirai arba kartu:

- santykinė mokymosi rezultatų, sudarančių kreditą, svarba;
- mokymosi rezultatų sudėtingumas, apimtis, reikalinga besimokančiajam įgyti žinių, įgūdžių ir gebėjimų.

Lietuvoje profesinio mokymo modifikavimo priemonės buvo įtrauktos į 2007 m. plėtros planą. Nacionalinė kvalifikacijų sandara, pagrįsta mokymosi rezultatais, buvo priimta 2010 m. (iš dalies pakeista 2015 m.). Nustatyta profesinių standartų, pagrįstų mokymosi rezultatais, struktūra.

Įsipareigojimas diegti kreditų sistemą buvo įformintas „modulinio profesinio mokymo koncepcijoje“ ir modulių programų rengimo metodikoje, kur aprašoma, kaip apibrėžti profesinio mokymo programų apimtį „ECVET“ kreditais. 2018 m. vasario mėn. buvo priimtas naujas profesinio mokymo įstatymas, kuris šiuo metu įgyvendinamas žingsnis po žingsnio. Profesinio mokymo reformos atneša daug pokyčių Lietuvos profesinio mokymo sistemoje, kuri pastaraisiais metais labai pasikeitė. Pagrindiniai aspektai: modulinės programos; kreditų sistema; profesinio mokymo priartinimas prie darbo rinkos poreikių, pameistrystė; mokytojų vaidmuo.

Pradžioje pagrindiniai reformų pokyčiai vyko pirminiame profesiniame mokyme. Šiuo metu žengtas kitas žingsnis link tęstinio profesinio mokymo, kuris vis dar buvo labiau susijęs su dalykais, o ne grindžiamas rezultatais, bet palaipsniui pereina prie modulinės sistemos.

Lietuvoje modulinės profesinio mokymo programos, grįstos kvalifikacijos vienetais (moduliais), kompetencijomis ir mokymosi rezultatais, pradėtos rengti 2012 m. Naujos modulių programų rengimo gairės buvo paskelbtos 2012 m. Dalis metodikos remiasi „ECVET“ techniniais komponentais, pvz. mokymosi rezultatų vienetai. Modulo pagrindu sukurta profesinio mokymo sistema buvo įdiegta prieš trejus metus. Dar ne visos profesinio mokymo programos yra pagrįstos moduliais, tačiau dauguma jų yra. Dalykinės profesinio mokymo programos, pagrįstos profesinio rengimo standartais, skirtais konkrečiai kvalifikacijai, pamažu keičiamos naujesnėmis, lankstesnėmis. 2019 m. buvo įregistruotos 198 modulinės profesinio mokymo programos.

Modulinėse mokymo programose labai aiškiai apibrėžtas modulių (susidedančių iš kompetencijų ir mokymosi rezultatų) svoris kvalifikacijoje. Tai labai palengvina neformaliu ir/ar savaiminiu būdu asmens įgytų kompetencijų vertinimą bei planuojant mokinių tarptautinius mobilumus.

Lentelė 1. Modulo (kvalifikacijos vieneto) svoris virėjo kvalifikacijoje (pavyzdys)

Modulio pavadinimas	LTKS lygis	Apimtis mokymosi kreditais	Modulio svoris kvalifikacijoje
Įvadas į profesiją	IV	2	0,02
Darbuotojų sauga ir sveikata	IV	2	0,02
Tvarkos virtuvėje palaikymas	III	5	0,05
Pasiruošimas patiekalų gaminimui	IV	5	0,05
Darbas su dokumentais	III	5	0,05

Sriubų, karštųjų patiekalų ir padažų gaminimas, jų apipavidalinimas ir kokybės vertinimas	IV	20	0,2
Saldžiųjų patiekalų gaminimas, jų apipavidalinimas ir kokybės vertinimas	IV	10	0,09
Salotų, užkandžių, garnyrų ir šaltųjų patiekalų gaminimas, jų apipavidalinimas ir kokybės vertinimas	IV	15	0,14
Patiekalų pobūviams gaminimas ir pateikimas	IV	20	0,2
Pasirenkamasis modulis	IV	10	0,09
Įvadas į darbo rinką	IV	10	0,09

Pastaraisiais metais buvo sukurta mokymosi rezultatų pripažinimo ir įteisinimo sistema. Asmuo, įgijęs tam tikrų įgūdžių ir žinių tam tikroje profesinėje srityje neformaliu ar savaiminiu būdu, įsivertinęs turimas kompetencijas, gali laikyti asmens įgytų kompetencijų egzaminą ir įgyti kvalifikacijos diplomą.

Profesinį diplomą galima gauti tik išlaikius asmens įgytų kompetencijų egzaminą, kurį organizuoja akredituota institucija. Egzaminą gali laikyti asmenys baigę formaliojo profesinio mokymo programą arba asmenys, įsivertinę neformaliu ir/ar savaiminiu būdu įgytas kompetencijas, reikalingas kvalifikacijai įgyti. Šį procesą reglamentuoja „Asmens įgytų kompetencijų tvarkos aprašas“ (2015).

„ECVET“ padarė ypač didelę įtaką nacionalinėms profesinio mokymo programoms. Modulinės profesinio mokymo programos rengimo išeities taškas yra kvalifikacija, kuri grindžiama kompetencijomis. Kiekviena kvalifikacija pagal veiklos sudėtingumą ir savarankiškumą yra priskiriama tam tikram Lietuvos kvalifikacijų sandaros (toliau – LTKS) lygiui. Sudėtinė kvalifikacijos dalis yra kvalifikacijos vienetas, kuris yra suprantamas kaip kvalifikaciją sudarančių kompetencijų derinys, kurį galima įvertinti ir pripažinti. Kvalifikacijos turinio suskirstymas į kvalifikacijos vienetus yra labai svarbus modulinio principu rengiant programas – taip atskleidžiami šios sistemos lankstumo ir prieinamumo principai: asmeniui, norinčiam dirbti vienoje ar kitoje profesinės veiklos srityje, nebūtina įgyti visų kvalifikaciją sudarančių kompetencijų, t. y. kvalifikacijos, o pakanka įgyti tik keletą jų. Tai įtakoja lankstesnius profesinius kelius ir suteikia galimybę kaupti mokymosi rezultatus, pasiektus formaliajame mokyme ir/arba neformaliojo ar

savaiminio mokymosi metu. Vis dėlto pripažįstama, kad „ECVET“ indėlis į lankstesnį mokymosi tobulinimą ir kvalifikacijos įgijimą gali būti didesnis.

Daugelis profesinio mokymo teikėjų mano, kad pagrindinis „ECVET“ tikslas yra padidinti kvalifikacijų skaidrumą, remti mobilumą ir suteikti besimokantiejiems sistemingą ir skaidrų būdą, kaip pateikti, dokumentuoti ir patvirtinti savo žinias, įgūdžius ir kompetencijas. „ECVET“ sukuria galimybę atpažinti, kaupti ir perduoti su darbu susijusius įgūdžius ir žinias, įgytus skirtingose mokymosi aplinkose, įskaitant darbo vietą, ir tai gali padėti sukurti pripažintą profesinę kvalifikaciją. Šį veiksma reglamentuoja „Ankstesnio mokymosi pasiekimų užskaitymo tvarkos aprašas“ (2019).

Plačiai pripažinta „ECVET“ kaip svarbi tarptautinio mobilumo kokybės užtikrinimo priemonė, užtikrino, kad ja paprastai naudojasi daugybė profesinio mokymo teikėjų. Tai paskatino platų paslaugų teikėjų ratą įgyvendinti „ECVET“ mobilumo programose.

„ECVET“ elementų taikymas Lietuvoje prisideda prie kokybiškesnės mobilumo patirties kūrimo naudojant efektyvesnius mokymosi dokumentus mobilumo metu, naudojant bendrąją kalbą mokymosi rezultatams (žinios, įgūdžiai ir kompetencija) ir vykdant kreditų perkėlimo procesą. Tai padidino užsienyje įgytų kompetencijų pripažinimą Lietuvoje.

Modulinės profesinio mokymo programos, grįstos mokymosi rezultatais, suteikia galimybę taikyti „ECVET“ tarptautinio mobilumo metu. „ECVET“ elementai naudojami organizuojant mobilumą, vedantį link mokymosi rezultatų, įgytų kitoje šalyje, pripažinimo. Kiekvienais metais vis didesnis profesinio mokymo teikėjų skaičius organizuoja tarptautinio mobilumo projektus, taikydami „ECVET“ elementus, kadangi modulinės profesinio mokymo programos suteikia galimybę lyginti mokymosi rezultatus, kompetencijas ir kvalifikacijas su užsienio partneriais. Taip pat tapo lengviau atpažinti papildomas kompetencijas, kurios įrašomos į Europass mobilumo dokumentą.

Mokiniai gali lengviau formuoti savo mokymo(si) kelią, kadangi taikant „ECVET“ elementus, mokymosi kitoje šalyje laikotarpis įskaitomas kaip mokymo(si) programos Lietuvoje dalis ir mokiniui nereikia kartoti kurso.

„ECVET“ sistemos priemonės, tokios kaip „ECVET“ mokymosi sutartis ir Tarpusavio supratimo memorandumas, jau yra įgyvendinamos nacionaliniu lygiu (14 profesinio mokymo įstaigų, įgyvendinančių „Erasmus+“ mobilumo projektus, yra pasirašę Tarpusavio supratimo memorandumus) ir laikomos naudingomis bei veiksmingomis. Svarbiausiais „ECVET“ elementais nacionalinėse profesinio mokymo sistemose yra laikoma mokymosi rezultatų, kuriuos reikia pasiekti

mobilumo laikotarpiu, apibrėžimas, aprašymas, taip pat tarpusavio supratimo memorandumas, kuris didina mobilumo kokybę ir stiprina abipusį pasitikėjimą.

Kai kuriose profesinio mokymo įstaigose reikėtų skatinti pažangą, vadovaujantis „ECVET“ principais. „ECVET“ principų taikymas kai kuriose institucijose laikomas pernelyg apsunkinančiu mobilumui organizuoti. Tai rodo poreikį informuoti profesinio mokymo teikėjus apie „ECVET“ taikymo naudą, įgyvendinimą ir mobilumo kokybę.

„ECVET“ suvokimas kaip atskiros priemonės, o ne kaip platesnių užmojų sukurti stipresnę ir lankstesnę profesinį mokymą ramstis, taip pat mažina profesinio mokymo teikėjų norą įgyvendinti šią priemonę. Dėl to svarbu informuoti profesinio mokymo teikėjus apie „ECVET“ įgyvendinimo naudą platesniame profesinio mokymo sistemos lankstumo ir kokybės užtikrinimo kontekste.

Šiuo metu Lietuva neturi aiškios nacionalinės profesinio mokymo kreditų perkėlimo sistemos. Tačiau yra kreditų susitarimų, reglamentuojančių mokymosi rezultatų įskaitymą, kai mokiniai keičiasi mokymo įstaigomis ir (arba) mokymo lygiais. Dauguma šių reglamentų yra susiję su mokymosi laiko įskaitymu ir yra pagrįsti mokymo programų ar mokymo planų palyginimu.

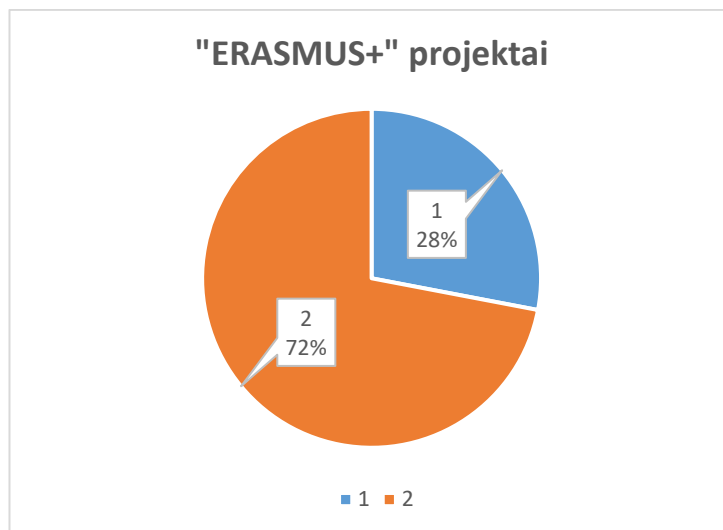
2019 m. Lietuvoje veikė 61 valstybinė profesinio mokymo institucija. Atlikus „ECVET“ elementų taikymo tyrimą geografiniam mobilumui ir mokymosi visą gyvenimą kontekste, gauti rezultatai rodo, kad profesinio mokymo reforma Lietuvoje įtraukė daugumą „ECVET“ principų, kaip tai nurodoma „ECVET“ Rekomendacijoje:

- profesinio mokymo įstaigos palaipsniui diegia modulinės profesinio mokymo programas, kuriose kvalifikacijos aprašomos mokymosi rezultatais, kurie grupuojami į modulius pagal „ECVET“ aprašytus kriterijus,

- taikomos lanksčios mokymo(si) formos, įvertinant neformaliu ir savaiminiu būdu įgytas kompetencijas;

- taikomas mobilumo metu pasiektų mokymo(si) rezultatų vertinimas, perkėlimas, pripažinimas ir įskaitymas.

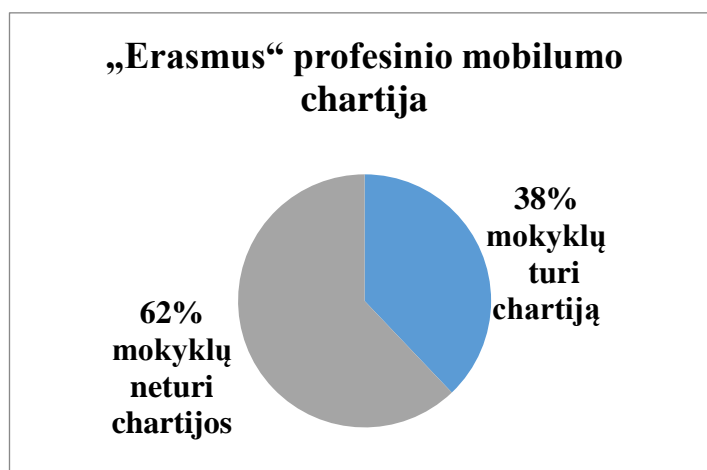
Iš 61 profesinio mokymo įstaigos, 72 % yra „Erasmus+“ mobilumo projektų rengėjai.

1 pav. Profesinio mokymo įstaigų, vykdančių „Erasmus+“ projektus, procentinė išraiška:

- 1- Nerengia Erasmus+ mobilumo projektų
- 2- Rengia Erasmus+ mobilumo projektus

Mobilumo chartija suteikta profesinio mokymo įstaigoms, kurios turi aiškia, veiksmingą ir kokybe grindžiamą tarptautiškumo strategiją, kurioje aiškiai ir nuosekliai išdėstytas tarptautinio mobilumo poreikis, parengtas veiklų planas bei kokybiškai įgyvendinamas tarptautinis mobilumas. Aiškios sąsajos su mokymo programomis ir atitinkamų būsimų profesinių gebėjimų poreikių darbinėje aplinkoje įgijimas/įtvirtinimas. 38% mokymo įstaigų suteikta profesinio mobilumo chartija (2 pav.)

2 pav. Profesinio mokymo įstaigų, turinčių profesinio mobilumo chartiją, procentinė išraiška.

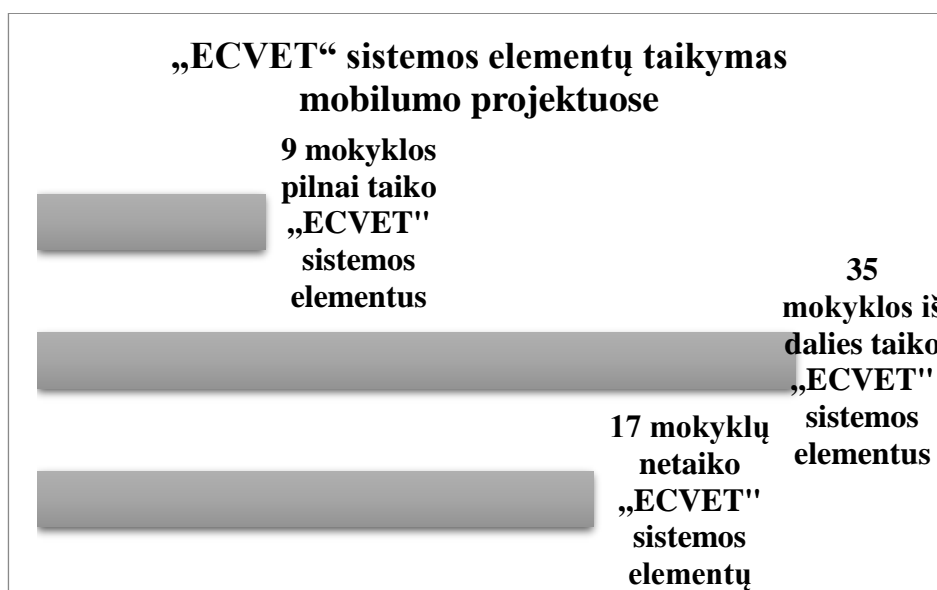
„ECVET“ plačiai naudojamas visose šalyse profesinio mokymo mobilumui skatinti. Daugelis šalių praneša, kad jų profesinio mokymo teikėjai naudojami priemone besimokančiųjų

mobilumo patirčiai registruoti, apibūdinti ir planuoti. Lietuvoje taip pat matoma pažanga, kai užsienyje įgyti mokymosi rezultatai prisideda prie besimokančiojo profesinio mokymo kvalifikacijos, tačiau dar trūksta patirčių, kurios užtikrintų, kad mobilumo patirtis gerai struktūruota, organizuota ir užtikrinta kokybė.

Mokymosi rezultatai plačiai naudojami mobilumo veiksmuose. Dėl mokymosi rezultatų mobilumo planavimo ir įgyvendinimo procesai tampa nuoseklesni. Taip pat paaiškinami susiję vertinimo reikalavimai. Tai remia tarptautinį bendradarbiavimą, nes mokymosi rezultatai gali būti suprantami ir interpretuojami kiekvienoje šalyje, neatsižvelgiant į atitinkamų švietimo sistemų skirtumus. Mokymosi rezultatų metodas taip pat padeda geriau susikalbėti mokymo institucijoms ir darbdaviams.

Lietuvoje pripažinimas vykdomas instituciniu lygmeniu, remiantis institucijų partnerių susitarimu dėl mokymosi rezultatų, vertinimo kriterijų ir formų. Besimokantiejiems nereikia kartoti namuose to, kas jau buvo pasiekta ir įvertinta užsienyje.

„ECVET“ elementų taikymas „Erasmus+“ mobilumo įgyvendinime atvaizduotas 3 paveiksle.

3 pav. „ECVET“ elementų taikymas mobilumo projektuose.

Pilnai taiko „ECVET“ sistemos elementus - naudojama „ECVET“ Mokymosi sutarties forma, pasirašomas tarpusavio supratimo memorandumas, mobilumo trukmė (4 - 6 sav. ir ilgesnė), įstaigoje patvirtintas mobilumo organizavimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašas arba mobilumo organizavimo ir įgyvendinimo principai integruoti į kitus dokumentus, profesijos mokytojai yra įtraukti į mobilumo organizavimo, mokinių atrankos, mobilumo rezultatų perkėlimo darbo grupę,

ankstesnio mokymosi pasiekimų užskaitymo arba kitoje įstaigos patvirtintoje tvarkoje numatytas įvertinimo, gauto mobilumo metu, įskaitymas ir perkėlimas į mokinio pasiekimų registrą (dienyną), įstaigoje parengta ir taikoma mokinių pasiekimų mobilumo metu vertinimo sistema.

Iš dalies taiko „ECVET“ sistemos elementus - taiko pavienius „ECVET“ sistemos elementus, tačiau nėra vientisumo, dažniausiai trūksta mobilumo metu įgytų pasiekimų vertinimo tvarkos, trumpesnis nei rekomenduojama mobilumo laikas.

Netaiko „ECVET“ sistemos elementų- trumpi mobilumo laikotarpiai, stažuočių programa nesuderinta su mokymo(si) programa, dažnai keičiamos priimančios organizacijos, to pasėkoje negalima pasirašyti Tarpusavio supratimo memorandumo, „ECVET“ mobilumo sutarties, įskaityti mokinių pasiekimų.

44 profesinio mokymo įstaigos rengia ir vykdo „Erasmus+“ mobilumo projektus. Iš jų 18 profesinio mokymo įstaigų sudaro „ECVET“ mokymosi sutartis su projekto dalyviais, 14 – ketina sudaryti, 12 – nesudaro „ECVET“ mokymosi sutarties.

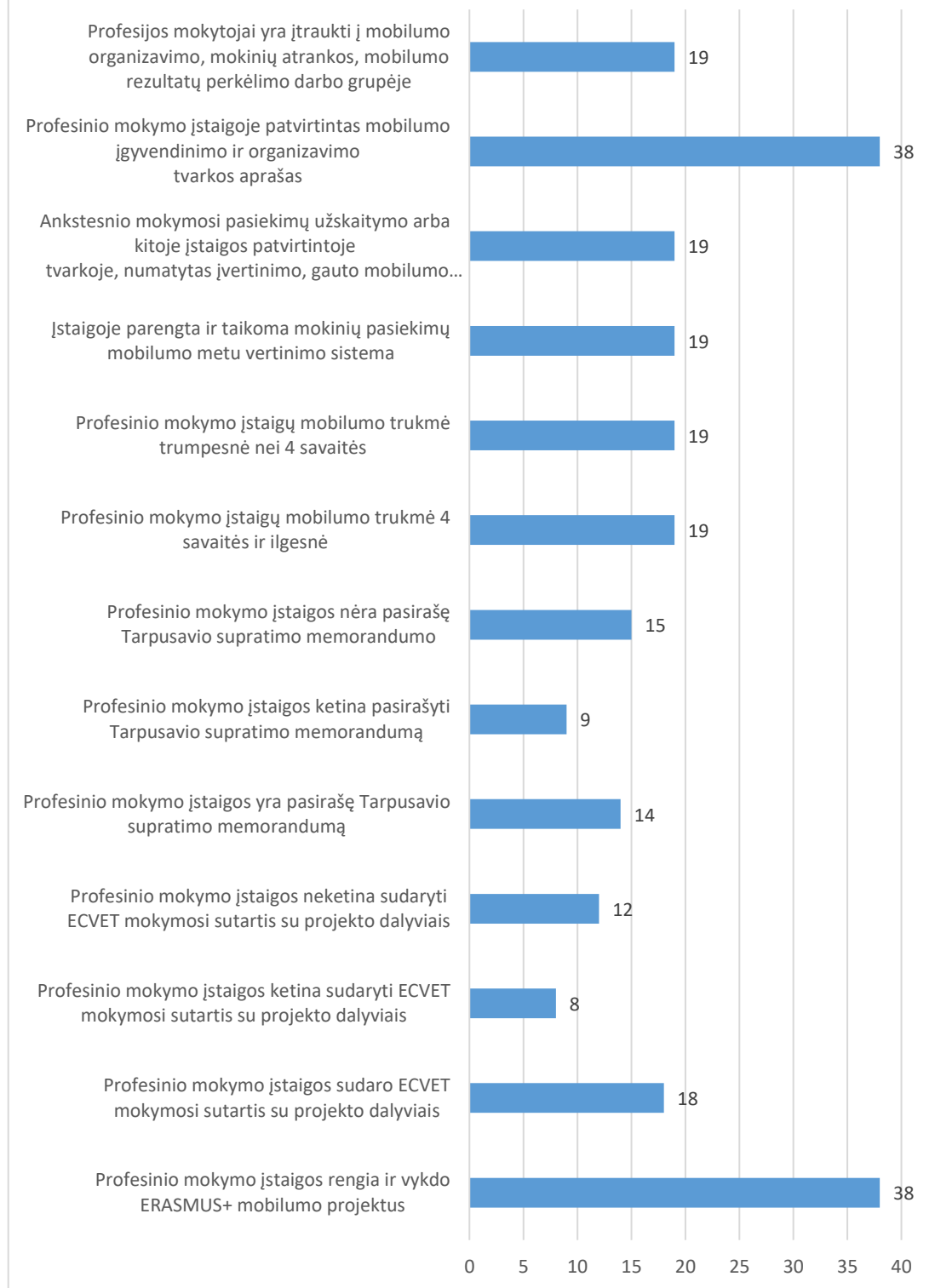
14 mokyklų yra pasirašę Tarpusavio supratimo memorandumą, 15 – ketina pasirašyti, 15 – nėra pasirašę minėtojo memorandumo.

19 profesinio mokymo įstaigų mobilumo trukmė 4 savaitės ir ilgesnė, 25 profesinio mokymo įstaigų informavo apie kiek trumpesnę mobilumo trukmę.

Mobilumo metu įgytų pasiekimų vertinimo sistema veikia 19 mokyklų. Šiose mokymo įstaigose ankstesnio mokymosi pasiekimų užskaitymo tvarkoje numatytas įvertinimo, gauto mobilumo metu, įskaitymas ir perkėlimas į mokinio pasiekimų registrą.

9 profesinio mokymo įstaigos maksimaliai kokybiškai taiko „ECVET“ principus, 35 – taiko tam tikrus „ECVET“ elementus. 44 profesinio mokymo įstaigose patvirtintas mobilumo organizavimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašas, tačiau tik 19 mokymo įstaigų profesijos mokytojai yra įtraukti į mobilumo organizavimo, mokinių atrankos, mobilumo rezultatų perkėlimo darbo grupę.

Detalus "ECVET" elementų taikymas ERASMUS+ mobilumo projektus vykdančiose profesinio mokymo įstaigose

4 pav. Detalus „ECVET“ elementų taikymas ERASMUS+ mobilumo projektus vykdančiose profesinio mokymo įstaigose

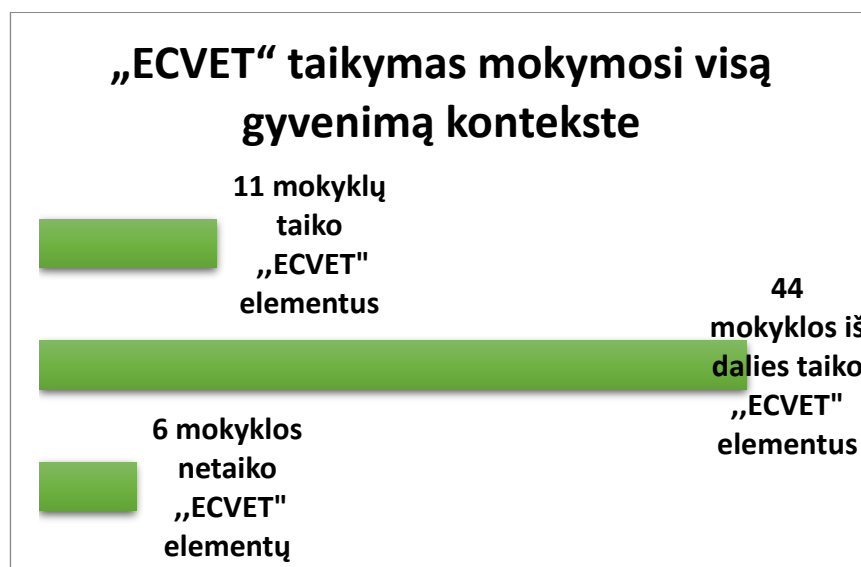
Atliktas tyrimas rodo, kad aktualus mokyklų informavimas ir konsultavimas apie „ECVET“ įgyvendinimą. Nacionalinių „ECVET“ ekspertų komanda organizuoja mokymus ir konsultavimą profesinio mokymo įstaigoms, teikia pagalbą, taikant „ECVET“ elementus geografiniam mobilumui ir mokymuisi visą gyvenimą, vykdo sklaidą. Pastebėta, kad nors mokymosi rezultatai yra pagrindiniai elementai, tačiau praktikuojantys asmenys susiduria su iššūkiais formuodami mokymosi rezultatus, kuriuos reikia pasiekti ir įvertinti mobilumo užsienyje metu. Mokymosi rezultatų vienetai yra retai apibrėžiami, o „ECVET“ elementai nepakankamai naudojami. „ECVET“ priemonės („ECVET“ mobilumo mokymosi sutartys, Tarpusavio supratimo memorandumai ir asmeniniai įrašai) nuosekliai naudojama tik 9 profesinio mokymo įstaigose, įgyvendinančiose „Erasmus+“ mobilumo projektus, kitoms mokymo įstaigoms vis dar trūksta nuoseklumo.

„ECVET“ padėjo pagerinti mobilumo patirtį. „ECVET“ principų taikymas tarptautiniam mobilumui „prieš, per ir po“ laikotarpio užsienyje padėjo geriau susisteminti procesą. Taikant „ECVET“ principus padidėjo mobilumo programų kokybė (gerai suplanuotas, struktūruotas ir pripažintas mobilumas, pagrįstas mokymosi rezultatais, bendru supratimu, abipusiu pasitikėjimu, įskaitant mokymosi susitarimą, supratimo memorandumą). Aiškiai matyti, kad mobilumo programos ir jų įgyvendinimas kiekvienais metais yra aukštesnės kokybės.

Lietuvoje pradėta įgyvendinti kai kurias iniciatyvas, susijusias su „ECVET“ principų taikymu visą gyvenimą trunkančiam mokymuisi (pvz., neformaliojo ir savaiminio mokymosi įteisinimą) - vykdomas neformaliu ar savaiminiu būdu įgytų kompetencijų įskaitymas, ankstesnio mokymosi pasiekimų užskaitymo tvarkoje numatytas įvertinimo, gauto neformalaus ar savaiminio mokymo(si) metu, įskaitymas ir perkėlimas į mokinio pasiekimų registrą (dienyną).

11 profesinio mokymo įstaigų Ankstesnio mokymosi pasiekimų užskaitymo tvarkoje numatytas įvertinimo, gauto neformalaus ar savaiminio mokymo(si) metu, įskaitymas ir perkėlimas į mokinio pasiekimų registrą, vykdomas neformaliu ar savaiminiu būdu įgytų kompetencijų įskaitymas (šios mokymo įstaigos taiko „ECVET“ elementus mokymosi visą gyvenimą kontekste).

44 profesinio mokymo įstaigose ankstesnio mokymosi pasiekimų vertinimo sistema tobulintina (šios mokymo įstaigos iš dalies taiko „ECVET“ elementus mokymosi visą gyvenimą kontekste). 6 mokymo įstaigose nėra parengta Ankstesnio mokymosi pasiekimų užskaitymo tvarka, nevykdomas neformaliu ar savaiminiu būdu įgytų kompetencijų įskaitymas (šios mokymo įstaigos netaiko „ECVET“ elementų mokymosi visą gyvenimą kontekste).

4 pav. „ECVET“ elementų taikymas mokymosi visą gyvenimą kontekste.

IV. Rekomendacijos

Įvertinus situaciją, siūloma taikyti „ECVET“ principus remiant lanksčius mokymosi būdus, gerinančius visą gyvenimą trunkantį mokymąsi, užtikrinti didesnę „ECVET“ principų įgyvendinimo bei neformaliojo ir savaiminio mokymosi įteisinimo sąveiką. Didinti supratimą apie „ECVET“ principų naudą remiant visą gyvenimą trunkantį mokymąsi ir mobilumą, taip pat apie vaidmenį, kurį „ECVET“ principai gali atlikti remiant kitus ES politikos pokyčius.